

Kennisprogramma Bevolkingszorg 2016- 2017

Versie: 1, 28 juni 2016

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.ifv.nl
info@ifv.nl
026 355 24 00

Colofon

Titel: Kennisprogramma Bevolkingszorg 2016-2017
Datum: 28 juni 2016
Status: definitief
Versie: 1.0
Auteurs: Menno van Duin, Lydia van der Hulst
Projectleider: Lydia van der Hulst

Inhoud

	Inleiding	4
1	Kennis toepassen	5
2	Kennis evalueren	6
2.1	Leergesprekken Bevolkingszorg	6
3	Kennis ontwikkelen	7
3.1	Spontane burgerhulpverlening	7
3.2	Verminderd zelfredzamen	8
3.3	Voorbereid op de toekomst	8
4	Kennis ontsluiten	11
4.1	Producten GROOT(ER) actualiseren	11
4.2	Regionale bijeenkomsten mini-crisis Bevolkingszorg	11
5	Kosten indicatie	12
	Bijlage 1. Trends lectoraat Crisisbeheersing	13
	Bijlage 2. Deelnemers workshops Kennisprogramma Bevolkingszorg	14

Inleiding

De afgelopen jaren is de kolom Bevolkingszorg sterk geprofessionaliseerd. Onder andere door projecten om tot een landelijke standaard te komen, zoals de kwalificatieprofielen en de daaruit voortvloeiende opleidingskaders die door de projectgroep GROOTER zijn opgesteld, de slachtoffer informatie systematiek (SIS) maar ook de bovenregionale pool voor crisiscommunicatie. De belangrijkste doelstelling voor de komende periode is om Bevolkingszorg in lijn te brengen met de visie zoals beschreven in Bevolkingszorg Op Orde 2.0. Om een impuls hieraan te geven wordt op dit moment, als onderdeel van de Strategische Agenda van het Veiligheidsberaad, het project Versterking Bevolkingszorg uitgevoerd.

Een nieuwe stap in de ontwikkeling van de kolom is de start van een kennisprogramma Bevolkingszorg. Dit programma leidt tot kennis waar in het veld behoefte aan is en draagt bij aan een verdere professionalisering van Bevolkingszorg.

Het kennisprogramma Bevolkingszorg versterkt de kennispositie van de kolom vanuit de wettelijke taak van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV). De wettelijke taak van het IFV omvat o.a. (artikel 68 Wet Veiligheidsregio's) :

- het ontwikkelen en in stand houden van expertise door middel van het verzamelen en beheren van relevante kennis en zo nodig door het verrichten van toegepast wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening;
- het ter beschikking stellen van de verzamelde informatie en expertise aan organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening;

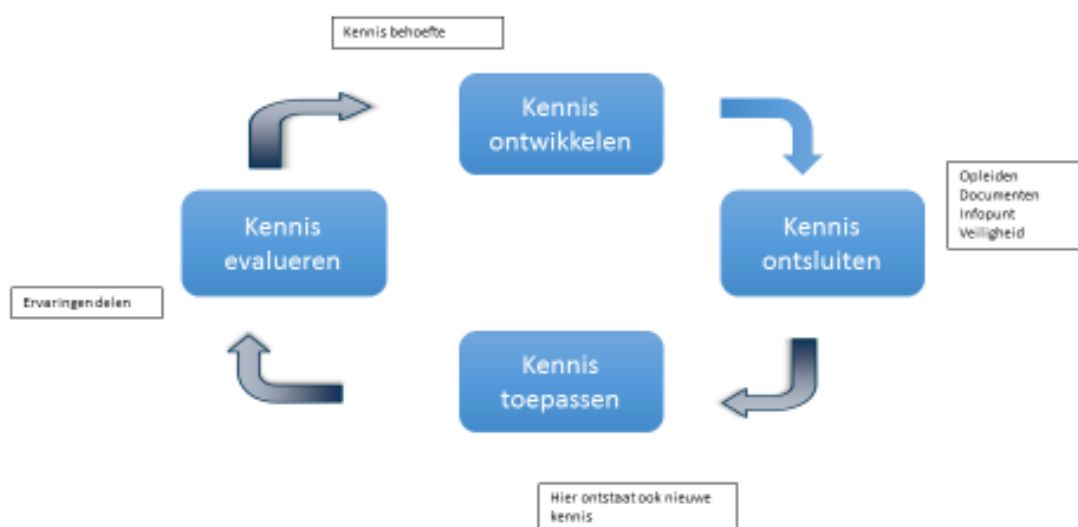
Voor het versterken van de kennispositie van de kolom Bevolkingszorg is vanuit de wettelijke taak van het IFV incidenteel 400.000 euro financiering beschikbaar gesteld, te verdelen over de jaren 2016 en 2017.

De beschrijving van het kennisprogramma Bevolkingszorg 2016-2017 volgt de onderdelen van de kenniscirkel. De invulling hiervan is ontstaan in twee workshops (23 maart en 2 juni 2016). Ter inspiratie heeft de lector Crisisbeheersing Menno van Duin tijdens de eerste bijeenkomst een aantal trends beschreven die deels zijn afgeleid uit de analyses van vele mini-crisis. Deze trends staan beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 is een overzicht van de deelnemers aan de workshops opgenomen.

1 Kennis toepassen

Hoewel nu voor het eerst een kennisprogramma Bevolkingszorg wordt opgesteld, is er binnen de kolom Bevolkingszorg al veel kennis aanwezig. Bestaande kennis wordt in de praktijk continu toegepast en in deze toepassing ontstaat weer nieuwe kennis. Met andere woorden: de kenniscirkel draait op volle toeren. Maar vaak blijven deze waardevolle ervaringen binnen een gemeente of regio. Een kennisprogramma omvat daarom niet alleen het ontwikkelen van kennis maar draagt ook zorg voor ontsluiting en borging.

Het kennisprogramma Bevolkingszorg omschrijft op landelijk niveau de inhoudelijke thema's en de stappen die worden gezet om de verschillende onderdelen uit de kenniscirkel te vullen.

1

Binnen een kennisprogramma is het van belang dat de kenniscirkel gesloten wordt. Daarom is het kennisprogramma Bevolkingszorg opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Kennis toepassen
- Kennis evalueren
- Kennis ontwikkelen
- Kennis ontsluiten

Als primaire doelgroep voor het kennisprogramma zijn de sleutelfunctionarissen aangemerkt.

2 Kennis evalueren

Door in de praktijk toegepaste kennis te evalueren ontstaan nieuwe inzichten. Ook kan er tijdens een evaluatie worden geconstateerd dat er op onderdelen nog kennis ontbreekt. Om deze ervaringen op te halen, is in het kennisprogramma Bevolkingszorg het instrument leergesprek opgenomen.

2.1 Leergesprekken Bevolkingszorg

In het toepassen van kennis treden vele leereffecten op. Welke methoden kunnen helpen om deze leereffecten te ondersteunen en breder toegankelijk te maken? Binnen de brandweerkolom wordt hiervoor gebruik gemaakt van leerarena's: het reflecteren op het eigen optreden en het inventariseren van leereffecten. Omdat binnen Bevolkingszorg de ervaring zich vooral voordoet tijdens mini-crises¹, ligt een beperkte variant van de leerarena voor de hand. Deze heeft als werknaam leergesprek gekregen.

Binnen het kennisprogramma Bevolkingszorg 2016 worden vijf regionale leergesprekken van een dagdeel georganiseerd. Om een veilige leersituatie te creëren, is er voor één doelgroep van sleutelfunctionarissen gekozen, namelijk Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz). Organisatorisch worden de leergesprekken gecombineerd met de bijeenkomsten Mini-crisis voor Bevolkingszorg (zie 4.2).

Tijdens de leergesprekken staat tenminste één incident uit de regio centraal en gaat men met elkaar in gesprek om de lessen in beeld te krijgen. De begeleiding vindt plaats door de docenten van de multidisciplinaire opleiding Masterclass Evaluatoren en door onderzoekers (inclusief de lector) van het lectoraat Crisisbeheersing. De opleiding Masterclass Evaluatoren wordt op dit moment herzien en zal zich in de nieuwe versie niet alleen op oefeningen maar ook op incidenten richten. Door te kiezen voor begeleiding van de docenten van de Masterclass Evaluatoren en het lectoraat Crisisbeheersing zijn de leergesprekken verzekerd van de nieuwste inzichten en kan de leerbehoefte vanuit de kolom Bevolkingszorg meegenomen worden naar het curriculum van de Masterclass Evaluatoren.

Van elk leergesprek wordt een verslag gemaakt door een trainee van het IFV. Dit verslag is vertrouwelijk en bedoeld voor de deelnemers. In overleg met de deelnemers wordt bekeken of er vanuit de gesprekken leerpunten naar voren komen die landelijk aandacht behoeven. Deze landelijke leerpunten worden vastgelegd in factsheets. Ook kunnen de gesprekken inzichten opleveren die aanleiding geven tot nieuw onderzoek in 2017.

Vanuit de ervaring met de vijf regionale leergesprekken wordt bekeken of deze methode goed aansluit bij de behoefte van de kolom Bevolkingszorg. Als duidelijk is in welke vorm de leergesprekken het beste resultaat opleveren, kan het IFV hiervoor een opleiding ontwikkelen zodat na 2016 de begeleiding van de leergesprekken door de regio's zelf opgepakt kan worden.

¹ Rampen en crises hebben altijd een fysiek en sociaal aspect. Bij mini-crisis is sprake van een beperkte fysiek component maar ze hebben wel een buitengewone maatschappelijke impact (Van Duin en Wijkhuijs, *Lessen uit crises en mini-crisis 2013*). Simpel gezegd zijn het bijzondere gebeurtenissen die vaak plaatselijk veel gedoe opleveren.

3 Kennis ontwikkelen

Op welke bevolkingszorgthema's is er behoefte aan te ontwikkelen kennis? Door deze vraag te beantwoorden ontstaat een **Onderzoeksagenda Bevolkingszorg 2016** waarin wordt vastgelegd voor welke onderwerpen nieuwe kennis ontwikkeld dient te worden. Als belangrijkste onderzoeksthema's voor 2016 zijn aangemerkt:

1. Een (inter)nationale vergelijking van spontane burgerhulpverlening.
2. Inzicht in de mogelijkheden om verminderd zelfredzamen te helpen.
3. Voorbereid op de toekomst.

3.1 Spontane burgerhulpverlening

Tijdens een ramp of crisis bieden burgers allerlei vormen van hulp aan. De visie Bevolkingszorg op orde 2.0 geeft aan dat de overheid rekening houdt met en gebruik maakt van de spontane hulp uit de samenleving. Zonder het centraal te willen regelen, is er behoefte om meer zicht te krijgen op de spontane processen. Hoe moeten we omgaan met spontane burgerhulpverlening? Welke casussen kunnen we in Nederland verzamelen en wat zijn de leerpunten? Hoe zijn de bevolkingszorgprocessen in het buitenland georganiseerd en welke inzichten levert dit op?

Bovenstaande vraagstukken worden op drie manieren onderzocht:

a. Analyse rampen vanuit perspectief bevolkingszorg

Op het gebied van burgerhulpverlening is al veel onderzoek gedaan maar vooral met de focus op geneeskundige hulpverlening. Het IFV heeft bijvoorbeeld, naast de jaarboeken 'Lessen uit crises en mini-crisis', meerdere rampen en omvangrijke incidenten in Nederland geanalyseerd². Door de analyses van deze rampen uit te breiden met de focus op bevolkingszorg (vanuit het coördinatievraagstuk van de spontane burgerhulpverlening) en aan te vullen met een analyse van recente rampen en omvangrijke incidenten ontstaat een mooie basis voor onderzoek vanuit het perspectief bevolkingszorg.

Voor één casus wordt het vraagstuk spontane burgerhulpverlening zowel van de kant van de hulpverlener als die van de burger in beeld gebracht. Een methode die al eerder door TNO is beproefd in het EU-project COBACORE³ is appreciative inquiry. Binnen deze methode worden meerdere partijen bij elkaar gebracht en wordt in co-creatie gekeken naar oplossingen die werken.

b. Analyse leerpunten oefeningen

Het tweede onderzoek richt zich op de ervaringen die zijn opgedaan in oefeningen met burgers. In een aantal veiligheidsregio's zijn oefeningen gehouden waarbij burgers zijn

² Burgers bij de bestrijding van rampen, betrokken, beschikbaar, bekwaam, IFV, 2010

Burgerhulp bij grootschalige geneeskundige hulpverlening, IFV, 2013

³ COmmunity-BASed Comprehensive REcovery

betrokken. De ervaringen die uit deze oefeningen naar voren zijn gekomen zijn waardevol om van te leren. Ook het Rode Kruis heeft met Ready To Help een aantal oefeningen gedaan waaruit leerpunten zijn gekomen. We zijn aan het verkennen of deze leerpunten beschikbaar zijn zodat ze kunnen worden geanalyseerd vanuit de vraag of zij meerwaarde hebben voor de kolom Bevolkingszorg. Kernvraag is dus of, wat en in welke mate er wordt geoefend met (zelfredzame) burgers en wat deze oefeningen opleveren aan leerpunten.

c. Literatuuronderzoek buitenland

Het derde onderzoek op het thema spontane burgerhulpverlening bestaat uit een analyse van buitenlandse literatuur. Het literatuuronderzoek richt zich op de vraag welke inzichten de bevolkingszorgprocessen in het buitenland kunnen opleveren voor de Nederlandse situatie. Hierbij zal vooral worden gekeken naar de praktijk (evaluaties) en minder naar de (theoretische) beschrijving van de organisatie.

3.2 Verminderd zelfredzamen

Volgens Bevolkingszorg op orde 2.0 bereidt de overheid zich daar waar het om verminderd zelfredzamen gaat voor tot een vastgesteld zorgniveau, aangeduid als 'voorbereide bevolkingszorg'. De 'restzorg' levert zij op basis van veerkracht en improvisatie, wat wordt aangeduid als 'geïmproviseerde zorg'. Maar wat betekent deze visie voor gemeenten? Welke rol moeten of kunnen zij spelen in relatie tot verminderd zelfredzamen? Door best practices te bestuderen ontstaat meer inzicht in de mogelijkheden voor gemeenten op dit thema.

Binnen gemeenten zijn er verschillende initiatieven die zich richten op de vraag hoe de verminderd zelfredzamen in beeld te krijgen en op de verantwoordelijkheidsdiscussie (wat kun je als overheid doen). Dit vraagstuk speelt vooral extramuraal. Onder andere door vergrijzing neemt het aantal verminderd zelfredzamen dat verspreid in de wijk woont toe. De overheid heeft hier weinig zicht op maar voelt wel de behoefte om iets in deze te doen. Op basis van de vele gemeentelijke initiatieven kunnen best practices worden beschreven. Aan de hand van deze best practices kan worden bekeken of hieruit gemeenschappelijke succesfactoren zijn af te leiden.

Bovenstaand onderzoek wordt nog niet opgenomen in de onderzoeksagenda Bevolkingszorg 2016 vanwege een recente ontwikkeling in het Veiligheidsberaad. Aan de strategische agenda van het Veiligheidsberaad is verminderd zelfredzamen als nieuw thema toegevoegd. Op 27 mei is in het Veiligheidsberaad afgesproken de RDVR te vragen om in beeld te brengen wat er al gebeurt in de veiligheidsregio's op dit terrein en waar eventueel knelpunten zitten. Om overlap te voorkomen, wordt de uitkomst van deze inventarisatie afgewacht en kan het bestuderen van best practices met betrekking tot de gemeentelijke initiatieven rondom verminderd zelfredzamen zo nodig meegenomen in de onderzoeksagenda Bevolkingszorg 2017.

3.3 Voorbereid op de toekomst

De visie Bevolkingszorg op orde 2.0 stelt andere eisen aan de vaardigheden van sleutelfunctionarissen. Ook de trend dat de crisisorganisatie minder bijzonder wordt en een kleiner aantal functionarissen wordt voorbereid op een minder grote diversiteit aan thema's

heeft consequenties voor toekomstige competenties. Op welke toekomstige ontwikkelingen moeten de sleutelfunctionarissen voorbereid zijn? Dit vraagstuk wordt vanuit twee onderzoeken belicht: de lessen die getrokken kunnen worden uit het organiseren van crisisnoodopvang voor vluchtelingen en een analyse van crises zonder opschaling.

a. Lessen uit de crisisnoodopvang

De casus vluchtelingen levert zowel nieuwe inzichten voor de rol van de gemeenten binnen de crisisbeheersing (crisisnoodopvang) als voor de verbreding van het bevolkingszorgpakket van het bijzondere naar het normale (het inzetten van gemeentelijke instrumenten en functionarissen die ten behoeve van bevolkingszorg zijn georganiseerd). Vanuit onderzoeksperspectief is het uniek dat een vergelijkbare casus zich binnen meerdere gemeenten op hetzelfde moment voordoet. Een bijzondere kans om onderzoeksdata landelijk te vergelijken.

Het lectoraat Crisisbeheersing doet in 2016 een onderzoek naar de ervaringen die zijn opgedaan bij de organisatie van de (crisis)noodopvang van grote aantallen vluchtelingen die vanaf september 2015 naar Nederland kwamen. Dit onderzoek kan ten behoeve van het kennisprogramma Bevolkingszorg worden uitgebreid met de vraag wat de betekenis van deze casussen is voor de toekomstige competenties van bevolkingszorgfunctionarissen.

In het onderzoek wordt op verschillende manieren de relatie met bevolkingszorg en de gemeenten gelegd. Het ging en gaat immers niet alleen over de (crisis)noodopvang - veelal vanuit de rampenbestrijding aangevlogen - maar ook over de (georganiseerde) discussies en protesten tegen de komst van vluchtelingen, de eventuele komst van een AZC in gemeenten en de discussies over de grootschaligheid van deze opvang. Ook de grote rol van vrijwilligers bij de opvang (en de organisatie daaromheen om deze groep te activeren, faciliteren e.v.) komt aan de orde. Kortom, als er recentelijk een voorbeeld is waarbij heel veel gemeenten een rol hadden te spelen op het terrein van de crisisbeheersing dan was het wel dit onderwerp/thema.

Het onderzoek geschiedt langs meerdere lijnen. Natuurlijk worden beschikbare stukken bekeken en geanalyseerd (wij zijn ten slotte een land van plannen en regels), maar daarnaast zal een belangrijk deel van het onderzoek bestaan uit gesprekken in gemeenten. Uiteraard met verantwoordelijke burgemeesters, maar ook met diegenen die binnen gemeenten een cruciale rol hadden bij de organisatie van de (crisis)noodopvang. Daarvoor zal specifiek worden ingezoomd op een tiental gemeenten (gelegen in verschillende veiligheidsregio's) en op een zestal gemeenten die landelijke bekendheid kregen door protesten en daarna de relatie met hun bevolking opnieuw invulling moesten geven.

b. Lokale (mini-)crises (vaak) zonder opschaling

De werkelijkheid voor gemeenten ziet er soms heel anders uit dan de taken bevolkingszorg die de Wet Veiligheidsregio's beschrijft. De kolom Bevolkingszorg is steeds beter voorbereid op een GRIP-situatie maar krijgt regelmatig te maken met een crisissituatie zonder dat de GRIP-structuur in werking treedt. De organisatie die bevolkingszorg biedt, wordt in toenemende mate ook voor andere doeleinden ingezet daar waar maatschappelijke onrust een rol speelt, zoals bij crises rond de uitstoot van Chroom-6 en PFOA (DuPont), een terugkerende pedoseksueel, een burenruzie, een gezinsdrama e.d. Ter illustratie enkele artikelen uit *de Volkskrant* van 8 juni j.l.: Een zelfverbranding van een verwarde vrouw in de binnenstad van Bennekom (met tientallen omstanders); een aangestoken brandje in een asielzoekerscentrum (in dit geval in Duitsland) en een reconstructie van een drama in

Hoogveen waar een meisje van tien hoog naar beneden was gevallen. Jaarlijks zijn er talrijke voorbeelden van dergelijke casussen. Ten behoeve van de kennisverrijking is het de bedoeling bij een drietal categorieën crises, waar gemeenten vaker mee te maken hebben, een nadere studie te verrichten. Waar mogelijk geschiedt dat steeds zoveel mogelijk in nauw overleg met de betreffende gemeentelijke organisatie.

- Maatschappelijke zorg (verwarde personen, verwaarlozing e.v.)
- Zedenzaken
- Chronische en slepende milieu-crisis

Aan de hand van casuïstiek wordt een nader (evaluatief) onderzoekskader ontwikkeld dat ook gebruikt kan worden voor latere en andere casussen. Van de casus wordt steeds eerst een helder feitenrelaas geschetst waarna wordt ingezoomd op belangrijke stappen, keuzes, dilemma's. De bedoeling ervan is niet gericht op beoordelen maar op leren herkennen, inzicht verkrijgen en leren. Welke keuzen zijn binnen deze casussen gemaakt en welke inzichten zijn hieruit af te leiden.

In de uitvoering van het onderzoek wordt de keuze van de casussen afgestemd met het onderzoek uit paragraaf 3.1, analyse van rampen op het thema spontane burgerhulpverlening. Daar waar dat effectief is, zullen beide onderzoeken gecombineerd worden.

4 Kennis ontsluiten

Ontwikkelde kennis dient ontsloten te worden om tot zijn recht te komen in de praktijk. Dit kan op vele manieren, zoals symposia, opleidingen, kennisdocumenten etc. Twee vormen van kennisontsluiting krijgen binnen het kennisprogramma Bevolkingszorg bijzondere aandacht.

4.1 Producten GROOT(ER) actualiseren

Nieuwe inzichten die voortkomen uit het kennisprogramma Bevolkingszorg dienen een plaats te krijgen in de producten van GROOT(ER). Deze activiteit wordt opgepakt binnen het reguliere onderhoud Vakbekwaamheid.

4.2 Regionale bijeenkomsten mini-crisis Bevolkingszorg

Er is al veel kennis beschikbaar, onder andere in de bundels 'Lessen uit crises en minicrisis' van het lectoraat Crisisbeheersing. De behoefte is om de methodiek van mini-crisis toe te passen op het operationele gemeentelijk niveau. Niet alleen de OvD-Bz dient kennis te nemen van deze inzichten maar juist het gesprek van de OvD-Bz hierover met de gemeentesecretaris en de ambtenaar openbare orde en veiligheid (AOV) zal meerwaarde opleveren. De "boer op" met de kennis door middel van bijeenkomsten sluit beter aan bij deze doelgroepen dan een boek. Binnen het kennisprogramma Bevolkingszorg 2016 worden daarom vijf regionale bijeenkomsten georganiseerd waar de lector Crisisbeheersing op basis van de dilemmamethodiek het gesprek aan gaat met de doelgroepen OvD-Bz, gemeentesecretaris en AOV. Deze bijeenkomsten worden organisatorisch gecombineerd met de leergesprekken uit paragraaf 2.1.

In de regionale bijeenkomsten minicrisis Bevolkingszorg worden onder leiding van de lector Crisisbeheersing verschillende casussen besproken en bediscussieerd. Minstens zo belangrijk is de spiegeling van deze gestolde kennis met de ervaringen van diegenen die zelf in de praktijk van de crisisbeheersing aan het werk zijn. De meeste van hen zullen geen grote crisis of ramp beroepsmatig hebben meegemaakt. Ervaring met kleine crises heeft bijna iedereen en dus zal de casuïstiek uit 'Lessen uit crises en minicrisis' herkenbaar zijn en leiden tot de spiegeling aan de eigen ervaringen. Op basis van kennis van zoveel mogelijk praktijkvoorbeelden kunnen de deelnemers een groter handelingsrepertoire opbouwen. Op deze manier krijgen zij meer zicht in de problemen maar zeker ook de mogelijkheden die er op het terrein van de crisisbeheersing zijn.

Met de regionale bijeenkomsten mini-crisis wordt binnen het kennisprogramma Bevolkingszorg de cirkel rond gemaakt.

5 Kosten indicatie

Hieronder is een globale kostenindicatie van de onderdelen uit het kennisprogramma opgenomen. Deze indicatie was vooral bedoeld om keuzes te kunnen maken binnen de begroting van het kennisprogramma. De werkelijk kosten van de verschillende onderdelen worden tijdens de uitvoering van het kennisprogramma in projectplannen nader gespecificeerd.

	Indicatie kosten
Kennis evalueren	
Leergesprekken	30.000
Factsheets	5.000
Kennis ontwikkelen (Onderzoeksagenda 2016)	
Spontane burgerhulpverlening	
a. Analyse rampen	
Uitbreiding analyse eerder onderzoek	5.000
Aanvulling recente casussen (per casus 6.500), 10 casussen	65.000
Sessie appreciative inquiry	10.000
b. Analyse leerpunten oefeningen	5.000
c. Literatuuronderzoek buitenland	20.000
Vorbereid op de toekomst	
a. Lessen uit de crisishulpverlening	40.000
b. Lokale (mini-)crises (vaak zonder opschaling (per casus 8.000), 6 casussen	48.000
Kennis ontsluiten	
Mini-crisis voor OvD-Bz (5 bijeenkomsten)	20.000
Projectleiding kennisprogramma 2016	20.000
Totaal	268.000
Beschikbaar 2016	200.000
Beschikbaar 2017	200.000

De uitvoering van het kennisprogramma 2016 loopt deels door in 2017. Het is de wens om binnen het budget 2017 ruimte te houden voor nieuwe vraagstukken die uit het kennisprogramma 2016 voortkomen. Ook de uitkomsten van het project Versterking Bevolkingszorg kunnen aanleiding geven tot activiteiten binnen het Kennisprogramma Bevolkingszorg 2017.

Bijlage 1. Trends lectoraat Crisisbeheersing

Ter inspiratie heeft Menno van Duin, lector Crisisbeheersing, tijdens de workshop op 23 maart 2016 een aantal trends gedeeld die door het lectoraat zijn afgeleid uit de analyses van minicrises.

1. Chronisch gebrek aan rampen en crises
Er is weinig ervaring met grote calamiteiten dus in hoeverre is het terecht dat de crisisorganisatie zich hierop voorbereid? Wat is het doel van de crisisorganisatie (wat willen we kunnen)?
2. Toename van kleine crises.
Als gevolg van toegenomen communicatiemogelijkheden nemen de maatschappelijke consequenties van kleine crises toe. Hierbij wordt gebruik gemaakt van structuren en netwerken die zijn bedoeld voor rampen. "Ieder incident wordt een evenement" maar een incident is ook een kans om te laten zien wat je kan.
3. Regionalisering versus lokalisering.
De organisatie van rampen en crises vindt plaats op regionaal niveau maar als het mis gaat, staan de gemeente en de burgemeester aan de lat.
4. Normaal en bijzonder: sluit aan bij het normale ook in bijzondere situaties
Dit kan tot spanning leiden tussen een (grote) gemeente, die vanuit de normale situatie goed georganiseerd is om bepaalde typen crises het hoofd te bieden, en de veiligheidsregio.

Aanvullend hierop werden door de deelnemers de volgende operationele trends voor bevolkingszorg onderkend:

- De kolom Bevolkingszorg is nu meer aanwezig binnen de veiligheidsregio maar in andere rol dan voorheen: als aannemer in plaats van het zelf te doen.
- Regio's worstelen met de vraag: hoe geeft ik de visie Bevolkingszorg op orde vorm. Hoe moet ik handelen?
- Wat in de veiligheidsregio is ontwikkeld, kan ook op andere terreinen dan de fysieke veiligheid worden toegepast (vluchtelingen, de drie decentralisaties)

Bijlage 2. Deelnemers workshops Kennisprogramma Bevolkingszorg

Debora Bakker, IFV (23-3)
Ruud Bitter, Hollands Midden (23-3)
Maarten Dewachter, Midden- en West-Brabant
Lieke de Geus, IFV
Marcel Mastenbroek, Zuid-Limburg
Cora Mol, Zuid-Holland-Zuid (23-3)
Nancy Oberije, IFV (2-6)
Mathijs Paf, IFV
Susan van Petten, Gelderland-Zuid
Edwin van der Ploeg, Zuid-Holland-Zuid (2-6)
Evert van de Pol, Hollands Midden (23-3)
Fanny de Swarte, LOCC (23-3)

Begeleiding:

Menno van Duin, IFV
Lydia van der Hulst, IFV